

ויקרא ויקרא כמה שווה הקרבן

ספר ויקרא, אותו אנו מתחילים לקרוא בשבת זו, עוסק בחלק נכבד ממנו בענייני הקרבנות. פרטי הקרבנות הם רבים מאוד, ויש שעסקו בנסיון להסביר כל אחד מהם, או את כולם כמכלול. הפעם נעסוק בשאלה כללית יותר – לשם מה צריך בכלל קרבנות ?

הסברה הראשונית היא כמובן שהקרבן ניתן לקב"ה כסוג מסויים של תשלום. זה יכול להיות תשלום כופר כגון קרבן חטאת, במקרה של עבירה שעבר האדם, או תשלום להבעת תודה במקרה של קורבנות אחרים. אך אם כך הוא, הרי שצריך לשאול את שאלתו של שלמה המלך במכתבו לחירם מלך צור, כאשר ביקש ממנו עזרה לבנות את הבניין המפואר והגדול של בית המקדש הראשון (דברי הימים ב ב) :

וְהִבִּיתִי אֶשֶׁר אֲנִי בּוֹנֶה גְדוֹל כִּי גְדוֹל אֶל־לִהְיֶנוּ מִכָּל הָאֱלֹהִים : וּמִי יַעֲצֶר לִי לְבָנוֹת לוֹ בַּיִת כִּי הַשָּׁמַיִם וְשָׁמַיִ הַשָּׁמַיִם לֹא יִכְלָלָהוּ וּמִי אֲנִי אֶשֶׁר אֶבְנֶה לוֹ בַּיִת כִּי אִם לְהִקְטִיר לִפְנָיו :

שלמה קובע כאן, כי אין אפשרות לבנות בית גדול מספיק כדי להכיל את הקב"ה. אין הכוונה כמובן לבעיה פיזית להכניס את הקב"ה הגדול לבית קטן, אלא לבעיה ערכית – איזה בניין יכול להיות מפואר ומרשים מספיק כדי לבטא את גודלו של הקב"ה.

גם בעניין הקרבנות אנו צריכים לשאול – הם ישנו קרבן שהוא גדול ומרשים מספיק, כדי לבטא את חובנו לקב"ה ? האם יכול להיות קרבן שיבטא בצורה שלימה, או אף מתקרבת לכך את התודה שחש אדם כלפי הקב"ה, על כל צעד ושעל בחייו ? האם יכול להיות תשלום כופר מספיק כדי לבטא את החומרה שקיימת בפגיעה בברית בינינו לבין הקב"ה, על ידי מעשי חטא ? אם כן, מהו תפקידו של הקרבן העלוב הזה, במערכת היחסים בינינו לבין הקב"ה ? ננסה להבין פן מסויים של הקרבן, דרך עצה משפטית.

לאדם מסויים ישנה דירה בבעלותו. הוא איננו זקוק לה כרגע. בנוסף לכך, מצבו הכלכלי הוא איתן, והוא איננו זקוק גם לרווח כלשהו שהוא יכול להפיק מן הדירה. מדובר באדם טוב לב, הרוצה לנצל את מצבו הכלכלי האיתן, ואת הנכס שברשותו כדי להיטיב לאחר.

האם היינו מייעצים לאדם כזה לתת את דירתו לאדם אחר ללא תמורה, כדי שיוכל להתגורר בה, כל עוד בעל הבית לא זקוק לה ? נראה לי, שכל עורך דין מתחיל היה קופץ מכסאו ובהלה, למחשבה על מהלך כזה. הסכנה החמורה היא כמובן, איבוד הבעלות, או יכולת מימושה, כאשר יגיע הזמן הרלוונטי.

כאשר אדם מתגורר בנכס, מבלי שהוא צריך לשלם עליו כל תשלום, הוא מתייחס לעצמו כבעליו של הנכס. פעמים רבות התייחסות זו מקרינה גם על המערכת המשפטית, שתגבה אותו, כאשר יגיע הזמן בו ידרש לפנות את הדירה, ותקבע כי בפועל הוא הוא הבעלים.

אם כן, מהי העצה שנייעץ לבעל הבית הנדיב ? אנו נייעץ לו לחתום חוזה, ובו תשלום מינימלי, כזה שיבטיח שהוא יוכר תמיד כבעליו של הנכס. כך יוכל בעל הבית להיות נדיב, אך בעת ובעונה אחת, לא לאבד את בעלותו. גם אנחנו חיים כאן מכוחו של בעל הבית :

הַשָּׁמַיִם שָׁמַיִם לְה' וְהָאָרֶץ נָתַן לְבְנֵי אָדָם (תהלים פרק קטו)

אלא, שלפעמים אנו עלולים להתייחס לעולם בו אנו גרים כבעלי הבית, ולהדיר ממנו את הבעלים האמיתיים. כחלק מן המניעה של מצב זה, אנו נדרשים להעלות תשלום מסויים, חלקו יומיומי (קרבן התמיד), וחלקו בהזדמנויות אחרות. התשלום הזה איננו משקף את מה שאנו מקבלים, וכמובן שלא נועד, ואיננו יכול לספק את צרכיו של הקב"ה, בעל הבית, אך הוא גורם לנו לזכור תמיד, מיהו בעל הבית האמיתי, ולשמור איתו על הקשר הנכון.

שבת שלום
יעקב (יוקי) מאיר